

ТОЛУБІНСЬКИЙ Всеволод Іванович (14(27). 03. 1904, с. Тартак Ольгопільського пов. Подільської губ., нині Гайсинського р-ну Вінницької обл. — 17. 04. 1988, Київ) — фахівець у галузі теплофізики і теплоенергетики. Доктор технічних наук (1950), професор (1951), академік АН УРСР (1964). Заслужений діяч науки УРСР (1974). Премія імені Г. Проскури АН УРСР (1981). Державні нагороди СРСР. Закінчив Київський політехнічний інститут (1927), де 1929—41, 1944—65 й працював: 1938—41, 1944—64 — завідувач кафедри котельних установок, 1957—65 — завідувач лабораторії теплообміну і газодинаміки. 1927—31 — у теплобюро Вищої ради народного господарства УРСР; 1939—41 та 1944—60 — завідувач лабораторії теплообміну і теплового моделювання, 1965—85 — завідувач відділу високофорсованого теплообміну й теплообмінних апаратів, 1953—54, 1963—72 — директор Інституту технічної теплофізики АН УРСР (Київ); 1941—44 — завідувач кафедри котельних установок і промислового використання тепла Середньоазіатського індустріального інституту (Ташкент). Наукові інтереси були присвячені проблемам теплофізики з конвективного теплообміну в однофазних середовищах і теплообміну при зміні агрегатного стану речовини, фізичному обґрунтуванню та розвитку теорії теплообміну при кипінні, теплообміну і гідродинаміці двохфазних потоків, теплофізиці ядерних реакторів. Створив методи розрахунку інтенсивності теплообміну та критичних теплових потоків. Фундатор в Україні наукової школи теплофізиків-дослідників процесів переносу теплоти і речовини. Один із засновників сучасної теорії теплообміну при кипінні. У СРСР він був одним з піонерів використання пари високого тиску і

теплофікації. Керував дослідженнями теплоенергетичного спрямування у низці галузей промисловості (хімічній, харчовій, текстильній тощо) та розробленням теплоенергетичного устаткування для електростанцій УРСР. Автор першого в СРСР проекту реконструкції котельних агрегатів шляхом скрапування камерних топків для спалювання низькореакційного палива. 1997 Президія НАНУ заснувала премію імені Т.

Основні праці

Работа и расчет камерных топков. К., 1939; Теплообмен при кипении в условиях свободной конвекции // Тр. Ин-та теплоэнергетики. 1950. № 2; Об эффективности применения воздуха для интенсификации теплоотдачи в промышленных вакуум испарителях // Там само. 1952. № 7 (співавт.); Комплексне енерготехнологічне використання палива. К., 1957; Скорость роста паровых пузырей при кипении жидкостей // Изв. вузов. Энергетика. 1963. № 10; Кинетика роста паровых пузырей на одиночном центре парообразования // Вопросы технической теплофизики. 1969. Вып. 3 (співавт.); Кризис теплообмена в кольцевых щелях при наличии эксцентриситета // Теплоэнергетика. 1971. № 6 (співавт.); Обобщение данных по теплоотдаче при кипении жидкостей на основе внутренних характеристик // Теплофизика и теплотехника. 1973. Вып. 23 (співавт.); Кризис теплоотдачи в кольцевых каналах с локальными всплесками тепловыделения // Вопросы атомной науки и техники. Реакторостроение. 1974. Вып. 1 (співавт.); Теплотехника. К., 1976 (співавт.); Изменение числа действующих центров парообразования в зависимости от высоты слоя жидкости // Инженерно-физический журнал. 1977. Т. 32, № 1 (співавт.); Теплообмен при кипении. К., 1980.

Рекомендована література

1. Всеволод Иванович Толубинский: Биобиблиография ученых УССР. К., 1985;
2. Щербаков В. К. Вшанування пам'яті академіка В. І. Толубинського // Київський політехнік. 2004, 15 квіт.;
3. Інститут технічної теплофізики НАН України. Історія та сьогодення. К., 2018;
4. Баштова Л. С. Діяльність академіка В. І. Толубинського — приклад наукового пошуку нових рішень (до 120-річчя від дня народження вченого) // Мат. 29-ї Всеукр. наук. конф. молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою «Наука для відбудови України». К., 2024.

Бібліографічний опис:

Толубинський Всеволод Іванович / О. І. Чайка, Ю. П. Золотаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-888890>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).